

DE SCHAKEL

inhoudsopgave

- van de redactie: blz. 2
- nieuws van de paters: blz. 2
- Champagnatdag in coronatijd: blz. 6
- maristen verlaten Uithoorn: blz. 7
- september professiemaand: blz. 8
- verslag van de Europese Retraite 2020: blz. 9
- Ik vraag geen goedkeuring.: blz. 11
- column: blz. 13
- colofon: blz. 15
- maristeninformatie: blz. 15

van de redactie

Inmiddels zijn we, dat geldt althans voor mij, aardig gewend aan het virus en zijn ongemakken, hoewel het afstandelijke wat mij betreft gauw tot de verleden tijd mag behoren.

U vraagt zich misschien af, waarom ik in de Schakel over het coronavirus begin. Als u de verschillende artikelen leest, zal u niet ontgaan, dat het virus nogal prominent aanwezig is. Het aantal artikelen is misschien wat minder in kwantiteit, het is immers komkommertijd, maar beslist het papier, al dan niet digitaal, waard. Maar oordeelt u zelf.

In september komt het maristenoverleg voor zijn jaarlijkse bijeenkomst bij elkaar om o.a. te spreken over de traditionele bezinningsdag op de zaterdag voor de eerste zondag van de Advent. Ik ben benieuwd, of we mogelijkheden zien deze dag doorgang te laten vinden. Ik wens u veel leesplezier en misschien zelfs wel inspiratie met deze 244^e Schakel. De deadline voor het inleveren van kopij voor het decembernummer is 18 november 2020.

Peter Müller

berichten van de paters maristen (mei-augustus 2020)

Marcellin Champagnat 1789-1840-2020

Op 20 mei 1789 werd Marcellin Champagnat geboren in Le Rosey bij Marlies (Fr). Zijn sterfdag was 6 juni 1840, dus 80 jaar geleden. Dank zij het Marist Memorial in Curitiba (Brazil), kunnen de historische plaatsen van de FMS nu met een 360-gr. virtuele tour bezocht worden: Le Rosey via <https://marista.org.br/memorial/rosey.html>. Daar is ook iets te vinden over de kerk van Marlies en de kapel van O.L. Vrouw van de Hermitage. (Met dank aan frater Robert Thunus)

COVID Nieuws wereldwijd.

In Covid19 Marist News 1 (uitgave van het generalaat) kwam aanvankelijk geruststellend nieuws over de pandemie door het Covid-19 virus in Oceanië. Inmiddels is de situatie ook daar reden voor bezorgdheid. Lees ook Covid19 Marist News 2, 3, 4 en 5. Het recente

nummer 5, News from Our Confreres Worldwide bevat een interessant verslag van onze vroegere provinciaal, Hubert Bonnet-Eymard. Hij beschrijft hoe de gemeenschap van NDF in Londen (waarin alle takken van de Maristen vertegenwoordigd zijn, de crisistijd beleefde midden in de drukke stad Londen).

uit Europa: Europese retraite *(red.: zie elders voor een uitvoeriger verslag)*

De provinciale retraite werd van 26 tot 31 juli via zoom vanuit Rome geleid door Bernie McKenna, assistent-generaal, oud-provinciaal van Oceanië. Onder de 46 deelnemers waren vier Nederlanders: Ad Blommerde (die zijn verjaardag ondertussen bijna ongemerkt vierde), Jan Giesselink, Jan Hulshof en Peter Westerman. Er werd in het Frans, Italiaans en Spaans getolkt, maar niet in het Nederlands, hoewel die mogelijkheid er wel was geweest. Kennelijk verstaan de Dutchmen het Australisch-Engels voldoende. Bernie vertelde in zijn conferenties ook over zijn eigen geestelijke en missie-ervaringen. Hij werkte in de Solomon Islands en had Emery de Klerk nog gesproken over wie in Tangarare nog steeds bewonderende verhalen de ronde doen. Ook citeerde hij de inmiddels 97-jarige Jim Esler (Aus), nog een paar jaar ouder dan onze Jan, maar jonger dan br. Paulus. In de 60-er jaren studeerde Jim kerkelijke recht aan de Gregoriana in Rome en bezocht in zijn vakantie ons scholasticat in Lievelede.

de Nederlandse retraite

De retraite was gepland in de abdij van Berne te Heeswijk en is nu verplaatst naar het bezinningscentrum Emmaüs te Helvoirt. Vanwege de coronamaatregelen van anderhalve meter heeft de abdij van Berne laten weten niet meer dan 7 personen te kunnen ontvangen. Met name de eetzaal biedt niet meer plaatsen met de vereiste afstand. De geplande retraite gaat niet door in de abdij. Gelukkig heeft het bezinningscentrum Emmaüs in Helvoirt ruimere mogelijkheden. Daar is de retraite dan van 14 – 18 september onder leiding van Joost Jansen O. Praem.

uit Hulst

Op 1 mei werden meerdere interne functies overgedragen.

Op 6 mei verhuisde br. Paulus naar de afdeling Revalidatie van de Blaauwe Hoeve in Hulst. In het najaar zal de keuken een grote renovatie ondergaan. De werkzaamheden beginnen op 14 september en zullen, als alles volgens plan verloopt, op 16 oktober afgerond worden. Juni was een rustige maand. De gemeenschap was niet in quarantaine, maar men had wel aanbevolen zo veel mogelijk contact met de buitenwereld te mijden. Tijdens het hele Coronatijdperk wordt samen de Eucharistie gevierd in de kapel; de getijden worden er gebeden en ook de maaltijden worden samen gebruikt.

De gemeenschap heeft meegedaan aan het schrijven van een geloofsbrief die het Pinkstervuur zou begeleiden dat op 30 juli vanuit onze Sterre-der-Zeeparochie verder zou gaan naar de Elisabethparochie. De estafette van het Pinkstervuur is op Pinksteren begonnen in de kathedraal van Breda en door heel het bisdom getrokken. In elke parochie werd een geloofsbrief geschreven, om zoveel mogelijk mensen de gelegenheid te geven hun geloof te delen. Op 28 juli komt het vuur in Hulst via de parochie De Bron in Brabant. In juli zijn Joop Reurs en Tonny Verbraeken weer begonnen in de parochies van Zeeuws-Vlaanderen te assisteren. Einde juni hoorde Siebo Leppen dat John Votaia en Andrew Wetera, de twee maristen uit de Salomons die de vernieuwingsperiode in La Neylière hadden gevolgd, niet naar Nederland mochten komen. Een teleurstelling! Op 4 juli ontving Siebo echter het goede nieuws dat broeder John Votaia toch naar Nederland zou komen om

hem te bezoeken. Een paar dagen later was hij met Anne Marie van Mechelen en haar man Maarten in Hulst. Een mooie en gezellige dag!

Op vrijdag 9 juli was Tonny Verbraeken met Fons en Loes Cornelis in Enschede. Op zaterdag reden ze terug via Lievelede, waar ze het graf van bisschop Henk Kronenberg bezochten. Het leven is rustig in deze maanden, ook in de vakantietijd. Maar dat was het ook al eerder vanwege het Corona-virus. Wel zijn Joop Reurs en Tonny Verbraeken in juli weer begonnen met assistenties in de parochies van Zeeuws-Vlaanderen.

Noteer: e-mailadres van Jacqueline Mahu, communiteits-ondersteuning. Zij is te bereiken via haar werk-mailadres maristenzorg@gmail.com.

uit IJsselstein

De meimaand was zoals vanouds de Mariamaand. Elke woensdagochtend werd een niet alledaagse afbeelding van Maria voorgesteld via zoom. Op 6 mei behandelde Arda Schaad de vraag 'Had Maria een keuze?' Voor het 25-jarig jubileum van het koor Focus schreef zij een boekje over het leven van Maria. Ze vertelde over een geschilderd portret van de jonge Maria. Op 13 mei vertelde pater Ad Blommerde over de icoon van de 'Bovenzaal' en het beeld van Maria bij de maristen. Op 20 mei vertelde pastor Paul Brenninkmeijer, emeritus pastoor van IJsselstein en priester voor de Byzantijnse liturgie binnen de katholieke kerk, over de icoon 'de Moeder Gods Wladimirskaja'. Op 27 mei vertelde Laetitia van der Lans, hoofd levensbeschouwing KRO-NCRV, over het schilderij 'Maria die de knopen ontwart' (*Maria als Knotenlöserin*).

uit Fürstzell (D)

Op 22 juni kwam van Fritz Arnold, overste van F'zell, het bericht dat Eugen Lausmann op 20 juni in het Altenheim St. Benedikt in Neustift, niet ver van Fürstzell, is overleden. Eugen werd geboren in Lizmannstadt bei Łodz in Polen. Zijn ouders waren gevlucht uit Roemenië waar nog zijn oudste zus geboren is. Spoedig na de vlucht uit Roemenië zijn de ouders met Eugen verder gevlucht naar Niederbayern. Via het gymnasium Fürstzell kwam Eugen bij de maristen. Zijn noviciaat was in Ahmsen en St. Olav, professie in 1967. Filosofie in Passau, "Freisemester" in Münster, theologie in Bonn, pastoraal jaar in Münster. Priesterwijding in F'zell op het feest van het H. Hart. Die dag had Eugen ook nog in dit jaar willen vieren, maar zijn conditie en corona lieten dat niet toe. Een suggestie van Jan Sniijders volgend meldde Eugen zich na zijn wijding voor de nieuwe vestiging in Brazilië en werd padre Eugenio. In Brazilië waren de paters maristen van plan een nieuwe vestiging te beginnen, geholpen door de fraters maristen. Eugen was één van de pioniers. Later kwam ook nog Piet van der Aart. In 1987 gebeurde een voor Eugen een fataal ongeval tijdens de landing in La Paz. Hij keerde verlamd (dwarslaesie) naar Duitsland terug en werd eerst verzorgd in Grosshadern, Bayern, later in Bayreuth. Tenslotte woonde hij in Haus Waldesruh in Neustift/Passau, waar ook pater Franz Wieschemeyer tot zijn dood was verzorgd. Eugen bleef missionaris op zijn manier, bracht geloof en liefde, aan zieken en gezonden. Hij wist het gouden hart van onze broeder Benno uit de ruwe bolster zichtbaar te maken. Eugen stierf op het feest van het Onbevleete Hart van Maria 's avonds om 22.15. Frits Arnold: *"Het hart van Maria is haar intiemste innerlijk, het oerbeeld van het nieuwe mensenhart. Daar woonde het Woord Gods, zo werd zij vervuld van de H. Geest. Als Marist probeerde Eugen te denken, te oordelen en te handelen als Maria, ook al was dat laatste lichamelijk zeer beperkt. Innerlijk wilde hij haar nabij zijn, haar geest in- en uitademend, tot in de dood.*

uit Wijchen

Portiuncula heet het appartementencomplex waar Ad Blommerde sinds eind 2018 woont. “Portiuncula” is in eerste instantie de naam van de kapel die een belangrijke plaats speelde in het leven van Franciscus van Assisi, de plek waar hij overleed; de kapel ook waarin de H. Clara haar religieuze geloften aflegde.

Begrijpelijk dus dat de zusters franciscanessen van Bennebroek, toen ze hier in Wijchen rondom 1880 een tweede vestiging begonnen, die doopten met een naam uit de Franciscaanse geschiedenis: ‘Portiuncula’. Het in het begin van de 20e eeuw gebouwde klooster werd in het begin van de 21e eeuw afgebroken om plaats te maken voor het huidige appartementencomplex. De naam is uiteraard gebleven. In eerste instantie gebouwd als onderkomen voor de franciscanessen zelf, ter vervanging van het moederhuis in Bennebroek. Met het verminderen van het aantal zusters kwamen/komen de meeste appartementen vrij voor andere bewoners. Bijvoorbeeld voor mij.

Er is nu nog een kleine gemeenschap van franciscanessen. Ze beschikken over een kapel waarin ze dagelijks hun gebedsdienst hebben, zondags een eucharistieviering. Voor zover mogelijk sluit Ad zich graag aan bij de zusters. Iedere avond in de vesperdienst bidden we dan ook voor “alle maristen”. De Coronatijd is hier ongemerkt voorbijgegaan met de nodige besmettingen, één hoogbejaarde zuster overleed. Iedereen werd geacht in zijn of haar appartement te blijven, niemand te bezoeken, geen bezoek te ontvangen; ’s middags werd er een warme maaltijd voor de deur gezet. Ad was zo vrij om toch regelmatig aan de opsluiting te ontsnappen en te gaan wandelen in de Hatertse en Overasseltse Vennen. Op een steenworp afstand van ‘Portiuncula’ staat ‘Rivo Torto’, het huis van de franciscanen waar ook de zusters Dienaressen wonen. Ook daar was het Coronavirus actief, en kwam men dus wekenlang het huis niet in of uit. Inmiddels zijn de maatregelen versoepeld en kunnen zr. Margaretha, zr. Johanna en zr. Callista weer bij elkaar komen om te kaarten.

uit La Neylière schrijft Jan Hulshof:

Veel bijeenkomsten zijn niet doorggegaan. Het programma van de tien maristen die een sabbatperiode hielden, werd aangepast en diverse inleiders leverden hun bijdrage via dagelijkse zoomconferenties. De eucharistievieringen werden vanaf 28 april hervat. Vanaf 11 mei waren er ook weer gezamenlijke maaltijden en vanaf Pinksteren waren mensen van buiten opnieuw welkom voor eucharistievieringen op zondag en door de week.

Paul Loubaresse (Eur-F) van de gemeenschap van La Neylière werd door het Coronavirus besmet en opgenomen in het ziekenhuis van St. Étienne, waar hij op 16 april overleed. Sinds begin juni is het leven na de “confinement” weer geleidelijk op gang gekomen. De kapel is weer open voor mensen van buiten. De besturen van de drie stichtingen die het huis beheren, zijn weer bijeen geweest en de eerste trainingssessies en meditatieweekenden hebben plaatsgevonden. Ook de zomerretraites zijn weer begonnen.

Op vrijdag 26 juni beklommen de tien medebroeders die aan de sabbatperiode hadden deelgenomen de steile treden naar het heiligdom van Fourvière, vergezeld door John Larsen, de algemene overste, en de leden van de gemeenschap. John Larsen ging voor in de eucharistieviering ter afsluiting van de periode van geestelijke vernieuwing. Alle religieuzen-maristen werden uitgenodigd hun geloften te vernieuwen. De coronacrisis drukt haar stempel op deze sabbatperiode; de vier medebroeders uit Oceanië moeten in afwachting van een retourvlucht naar de Pacific, nog een of meerdere maanden in Europa blijven. Ze zijn vanaf 2 juli te gast in onze gemeenschap(en) in Rome.

“Wat mij zelf betreft”, schrijft Jan Hulshof, “ik heb het hier in La Neylière goed naar mijn zin, maar mijn tijd hier is eindig en La Neylière zelf trouwens ook. Voor de rest sta ik open voor diverse opties en over een goed half jaar is er het provinciaal kapittel”.

Omdat de meeste bijeenkomsten en activiteiten voor deze zomer zijn afgelast, was de maand juli een rustige maand. Gelukkig kon de studieweek voor cellisten (amateurs), een regelmatig terugkerend evenement, ook dit jaar doorgang vinden. Afgelopen zondag 26 juli, bij warm zomerweer, kregen we het gebruikelijke concert aangeboden, deze keer in het park onder de bomen, een idyllische setting voor o.a. het *Adagietto* uit *l'Arlésienne* van Bizet. Ook de Europese retraite, die gepland was van 26 juli tot 1 augustus, ging niet door, dit wil zeggen, niet in de vorm die voorzien was. In een zoomretraite vanuit Rome liet Ben McKenna, vice-generaal, zien wat de implicaties zijn van onze maristentraditie, wanneer die in het licht gehouden wordt van de encycliek *Laudato Sí* van paus Franciscus. Interessante bijkomstigheid was dat we Europese medebroeders en SMSM zusters via het scherm even konden toewuiven.

uit Enschede bericht Jan ter Braak:

Het gaat goed in Enschede. Op de laatste tropische julidag laten Jan en Jan het zich goed smaken, zoals hier te zien is. Dat was wel in het vooruitzicht van de voltooiing van de Europese provinciale retraiteweek. Je begrijpt hieruit dat we het naar omstandigheden wel goed maken. Het bezoek van Jan Hulshof was wel een aangename afwisseling in de "lockdown" van de Bovenzaal. Eerder waren ook Ton Verbraeken en Loes en Fons gezellig op bezoek.

Peter Westerman, Nijmegen, augustus 2020

Champagnatdag in coronatijd

Niet eerder is de feestdag van Marcellinus Champagnat op de Westerhelling zo onopvallend en sober voorbij gegaan. Geen viering waar we gemiddeld tussen de veertig en vijftig gasten konden verwelkomen. Geen vieringen van Schrift en Tafel of het presenteren van nieuwe teksten, het openen van het labyrint, het planten van bomen als symbool van een nieuw begin. De plannen waren er om aandacht aan “moeder Aarde” te besteden.

Wat was er wel?

Conny Stuart stuurde drie korte teksten aan de begeleiders van het Leerhuis Westerhelling en de wens om toch op eigen manier een feestelijke dag te houden.

De drie korte teksten zijn van Arjan Broers uit zijn verhaal “In het midden staan”, dat hij in 2017 op Champagnatdag heeft voorgedragen en gaat over de tafel van La Valla. We delen deze teksten graag met de lezers van de Schakel.

- In de stille uren schreef Champagnat soms verder aan zijn kloosterregel. Later, na mijn eigen tijd (de tafel) in het donker, hoorde ik dat hij er twintig jaar lang aan bleef schaven, snoeien, toevoegen. Twintig jaar lang toetste hij zijn idealen en de werkelijkheid aan elkaar.

- Champagnat wankelde niet, maar boog mee, kraakte wel maar veerde terug, keer op keer, hij verdroeg deze en andere stormen door steun te vinden bij zijn broeders. Het was opmerkelijk dat hij als vader, stichter en leraar geen moeite had om zijn zorgen te delen en raad te vragen.
- “Moeder Maria”, zei Marcellinus Champagnat vaak aan einde van de avond tegen haar, als hij alleen was: “Het is jouw werk. Ik doe alleen maar mijn best.”

Jacques Scholte

p.s. (bron Bulletin 45 van de paters maristen)

Op 20 mei 1789 werd onze confrater St. Marcellin Champagnat, de stichter van de fraters maristen, geboren in Le Rosey bij Marllhes (Fr). Zijn sterfdag was 6 juni 1840, dus 80 jaar geleden.

Dankzij het Marist Memorial in Curitiba (Brazilië), kunnen de historische plaatsen van de fraters met een 360-graden virtuele tour bezocht worden: Le Rosey via <https://marista.org.br/memorial/rosey.html>. Daar kunt u ook iets vinden over de kerk van Marllhes en de kapel van O.L. Vrouw van de Hermitage. (met dank aan frater Robert Thunus)

Maristen verlaten Uithoorn.

Eind augustus heeft pater Wim van Broekhoven Uithoorn verlaten en is verhuisd naar Hulst. Daar heeft hij zijn intrek genomen in de gemeenschap van de paters en broeders maristen. Dat betekent het einde van de aanwezigheid van maristen in Uithoorn. Het begon in 1967. Het tweede Vaticaanse concilie was net achter de rug. Vernieuwingen in de liturgie met samen vieren openden nieuwe en boeiende perspectieven. Het is al meer dan vijftig jaar geleden. Terugblikkend kun je het je haast niet meer voorstellen. Het was een tijd van pionieren in het liturgische veld op zoek naar nieuwe vormen van pastoraat. Jongerenliturgie deed zijn intrede. Vol enthousiasme ging ieder aan de slag in de vaste overtuiging te werken aan de toekomst van een nieuwe kerk als volk van God, waarin de taken en ambten verdeeld zouden gaan worden over mannen en vrouwen. Er heerste een duidelijk verlangen naar vernieuwing. Ongekende wegen bewandelen, verkennen van nieuwe mogelijkheden. De wind zat mee, ook al waren er snel donkere wolken aan de lucht. Er broeiden krachten en tegenkrachten van vernieuwing en weerstand. Een kiem van polarisatie schoot wortel met de benoeming van Simonis tot bisschop van Rotterdam in 1971.

Eerder had het juvenaat in Hulst als klein seminarie al zijn deuren gesloten. In het streven naar erkenning van het eindexamendiploma gingen de maristen samenwerken met de lazaristen in Wernhoutsburg. Vanuit Loenhout net over de grens fietsten de leerlingen van de maristen naar school. De samenwerking was slechts van korte duur. Nieuwe aanwas bleef uit. Hetzelfde gold voor Loreto als groot seminarie. Voor hun opleiding verhuisden de studenten naar Nijmegen en kregen gastvrij onderdak bij de fraters maristen op de Westerhelling. Nieuwe kansen werden de maristen geboden in Uithoorn, want ook de kleine wereld van de maristen ging mee in de golven van de jaren zestig van de vorige eeuw. Voor de één bedreigend en angstaanjagend voor de ander juist een nieuwe kans in een nieuwe tijd, spannend en uitdagend.

In de tweede helft van de jaren zestig begonnen meerdere medebroeders als pastor in de beide parochies van Uithoorn, hun nieuwe standplaats. Er vestigden zich ook provinciale oversten: de paters Laurent Verver en Jan Hulshof. Lange tijd had de missieprocurer er zijn onderkomen en fungeerde Uithoorn als contactadres voor de Nederlandse maristen in Oceanië. Een korte tijd woonden er enkele broederkandidaten met begeleiding van br. Vincent. Geroepen door de geloofsgemeenschap van Uithoorn werd Ad Blommerde er in 1982 tot priester gewijd.

Sinds 1969 woonde Wim van Broekhoven in Uithoorn. Aanvankelijk begonnen als kapelaan in de parochie van het H. Sacrament trok Wim zich al snel het lot aan van de Spaanse gastarbeiders, die in die tijd in grote getale naar Amsterdam en omstreken kwamen. In 1974 begon hij met zijn werk bij de Spaans sprekende parochie in Amsterdam. Van 1990 – 2006 vervulde hij de taak van pastor op de luchthaven van Schiphol. In zijn periode van emeritaat deed hij als vrijwilliger bezoekwerk bij de spaansprekenden in detentiecentra en gevangenis in en rond Amsterdam. Hij vierde met hen eucharistie.

Door wijziging in benoeming en verhuizing werd de bezetting van onze huizen in Uithoorn steeds minder. Met de verhuizing van Wim komt er nu een einde aan de presentie van de maristen in Uithoorn. Meer dan vijftig jaar hebben medebroeders naar best vermogen en vol toewijding zich ingezet voor pastoraat, jongerenwerk en geloofsverkondiging, hulp en aandacht geschonken aan wie dat nodig hadden. Zij hebben hun diensten aangeboden aan wie om dringende hulp verlegen zat.

Wat blijft is het aan elkaar vertellen van herinneringen, belevenissen en verhalen. Die vervullen vandaag de dag menigeen met een dankbaar hart.

Wij wensen Wim na al die jaren in Uithoorn onder de rook van Amsterdam een goede tijd in Hulst, waar een rijke geschiedenis en prachtige Vlaamse kunst van steden als Brugge, Gent en Antwerpen binnen handbereik zijn.

Ton Bun

september professiemaand

In de gemeenschap van Hulst worden op zaterdag 12 september, het feest van Maria Naam, de professiejubilea gevierd van broeder Paulus, 75 jaar, pater Willy Weemaes 60 jaar en pater Joop Reurs 50 jaar. In de sociëteit van Maria is 12 september het belangrijkste feest.

Maristen zijn naamdragers van Maria. Marist worden is Maria als voorbeeld nemen in je denken, doen en handelen. Het ligt dan ook voor de hand dat wie lid wil worden van deze sociëteit zijn intrede bevestigt met zijn professie op 12 september. Nog al wat maristen hebben dat ook gedaan zoals broeder Paulus en Willy Weemaes.

Pater Joop Reurs heeft op 8 september 1970 zijn professie gedaan, feest van Maria geboorte. Je kunt je eigenlijk geen betere dag voor je verbintenis met de S.M. voorstellen dan het geboortefeest van Maria. Over de geboorte van Maria zelf is weinig bekend. Onder christenen ontstond er vanaf de tweede eeuw vrome aandacht ter ere van Maria zo blijkt onder meer uit het proto-evangelie van Jakobus in de 2de eeuw. Met de

geboorte komt er nieuw leven ter wereld. Je op deze dag verbinden aan de congregatie van de maristen heeft iets van een nieuw begin, een nieuwe geboorte.

De sociëteit kent in de maand september nog een gedenkwaardige datum die even zeer in aanmerking komt als dag van professie. Na de kerkelijke goedkeuring van de sociëteit van Maria met een plechtige afkondiging uit Rome in 1836 werd Jean Claude Colin gekozen tot eerste algemeen overste van de paters maristen. Op 24 september legden voor het eerst aspirant-maristen hun geloften af in de handen van de eerste algemeen overste. Daarna zijn velen hen gevolgd niet alleen op 24 september maar ook op vele andere data.

Aandacht schenken aan de dag van je professie staat in onze congregatie eigenlijk helemaal niet zo op de voorgrond.

In een priestercongregatie als de onze wordt eerder de dag van de priesterwijding gevierd. Is dat toch niet vreemd alsof het behoren tot een religieuze gemeenschap op de tweede plaats komt?

Gelukkig schenkt Paus Franciscus in zijn apostolische brief van 2015 aandacht aan het godgewijde leven als het gemeenschappelijke in alle religieuze instituten. Onderscheiding naar vorm en inrichting kent in de kerk rijke tradities en gebruiken. Het is meer dan de moeite waard kennis te nemen van deze brief die nog niets aan actualiteit verloren heeft. Feest vieren en gedenken heeft ongetwijfeld het karakter van in dankbaarheid op het verleden terugblikken. Paus Franciscus schrijft: om je eigen identiteit levendig te houden is het nodig je eigen geschiedenis door te vertellen. Dit is geen pleidooi voor oubolligheid, noch een aansporing om een nutteloze nostalgie te koesteren, vervolgt de paus. Blijven hangen in het verleden sluit de deur voor de toekomst. Teruggaan naar het begin kan je in contact brengen met wat oorspronkelijk aan de bron ligt van je roeping. Het doorvertellen van de eigen geschiedenis is niets anders dan God danken voor zijn gaven.

“Blijf niet staren op wat vroeger was, sta niet stil in het verleden”, is een bekend lied van Huub Oosterhuis. De paus roept alle religieuzen op de werkelijkheid van nu met passie te beleven. De dankbare herinnering aan het verleden met al zijn verhalen en belevenissen spoort ons juist aan om nu in deze tijd alle aandacht te schenken waartoe Gods H. Geest ons beweegt in onze tijd.

Tenslotte als derde aandachtspunt wijst de paus erop de toekomst vol hoop te omarmen. Hij ziet zeer wel in dat in onze streken het aantal roepingen schaars is en het verouderingsproces zich in snel tempo voorzet. Dat kan je de hoop doen verliezen en tot cynisme leiden. Je kunt er somber van worden en misschien ook moedeloos. Dat zijn valkuilen waartoe we ons gemakkelijk laten verleiden.

De hoop waarover wij spreken, schrijft paus Franciscus, berust niet op cijfers of op het succes van onze werken, maar op Hem in wie wij ons vertrouwen hebben gesteld.

Aan de jubilarissen van de communiteit in Hulst en aan pater Jan Hulshof 60 jaar geprofest in La Neylière onze hartelijke gelukwensen.

Ton Bun

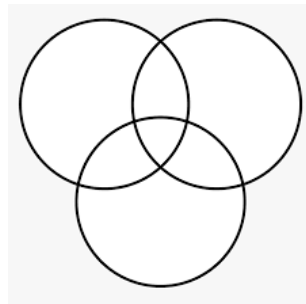
Europese Retraite 2020: “de redding van ons gemeenschappelijk huis”

Dit jaar hadden de paters maristen van Europa een “Zoom-retraite”. Hij vond dus plaats in een virtuele ruimte in plaats van in de “grote zaal” van La Neylière. Eénenvijftig maristen, onder wie enkele zusters uit Afrika, hadden zich aangemeld. Er kwamen op mijn scherm

heel wat gezichten voorbij, o.a. van Ad Blommerde, Ton Bun, Jan Giesselink en Peter Westerman. Ben McKenna, vicaris-generaal, gaf vanaf zondagavond 26 juli vanuit Rome een week lang elke dag twee conferenties. Hij maakte daarbij rijkelijk gebruik van powerpoint en YouTube. Centraal stond de encycliek “Laudato Si” van paus Franciscus van 2015. De ondertitel van die brief luidt: “de redding van ons gemeenschappelijk huis.” Vijf jaar na de publicatie van *Laudato Si* is die opdracht alleen maar urgenter geworden. Een week lang hield Ben McKenna *Laudato Si* in het licht van onze Maristentraditie.

Centraal thema van de encycliek is de aarde als het gemeenschappelijk huis voor elementen, lucht, aarde, water, planten, dieren en mensen. “Ecologie” is bezig zijn met dit “huis” (“oikos”). Allereerst is er een “persoonlijke ecologie”: je eigen huis op orde hebben, je geestelijk leven verzorgen, je keuzes helder en je motieven zuiver houden. Dat gaat niet zonder onthaasting, aandacht en contemplatie. Er is ook een “ecologie van de gemeenschap”. Elke gemeenschap vraagt om onderhoud, anders verzandt ze in anonimiteit, tot een woestijn van “ieder voor zich”. En er is een “ecologie van de planeet”, de zorg voor drinkwater, energie, bodem, lucht, regenwouden en oceanen.

De drie niveaus overlappen elkaar. “Het geweld zit in ons hart dat door de zonde gewond is, en het gevolg van dit geweld zien we in de ziektesymptomen van bodem, water, lucht en van alle vormen van leven,” zegt de paus en hij wijst daarbij op het verband tussen de roekeloze omgang met grondstoffen en de schrijnende armoede van een groot deel van de wereldbevolking. De ecologie van de persoon, van de gemeenschap en van de planeet zijn als het ware drie cirkels die elkaar gedeeltelijk overlappen. De cirkels laten zien hoe nauw de heilheid van de persoon, van de gemeenschap en van de planeet met elkaar vervlochten zijn. Vanuit de plek waar de drie cirkels samenvallen, verspreidt zich de levengevende adem van de Geest, die elke mens, elke gemeenschap en de hele kosmos doortrekt. De profeet Micha zei in een handvol woorden wat God van ons wil: “De HEER wil niets anders dan dat u recht doet, dat u de trouw eerbiedigt en dat u nederig wandelt met uw God” (6,8).

Toen ik me voor deze retraite inschreef, was ik benieuwd naar wat vanuit de traditie van de maristen over ecologie te zeggen valt. Het enige wat me te binnen schoot was dat Colin op zijn oude dag het paardje van La Neylière graag op een handvol haver trakteerde. Ben McKenna wist er gelukkig meer over te vertellen. Hij ging met ons langs de cruciale momenten van het begin van onze sociëteit. Is het te ver gezocht om bij de roeping van Courveille in Le Puy (1812) te bedenken dat we nu geroepen worden om onder de banier van Maria de strijd aan te binden tegen het kwaad dat het gemeenschappelijk huis van onze planeet bedreigt? Is het te ver gezocht om bij de belofte van Fourvière (1816) te bedenken dat “de redding van de zielen” vandaag niet los te zien is van “de redding van de aarde”? Als inkeer, onthaasting en contemplatie nodig zijn om te leren hoe we méér kunnen leven met minder, wat heeft Colin ons dan te zeggen, die in de stilte van Cerdon (1816-1825) het echte geluk ontdekte? En wat te denken van de eerste maristen, zowel paters als broeders van

Champagnat, die de afgelegen dorpen van Le Bugey en La Loire afstruinden om gemarginaliseerde mensen een waardige plaats te geven in het gemeenschappelijk huis? De laatste conferentie van Ben ging over “De humor – de vreugde van het evangelie.” Niet dat pater Colin een soort Toon Hermans was, maar hij kon bij tijd en wijle een olijke noot waarderen. Toen Ben het over de kunst van het loslaten had, vertelde hij over een man die een bergtocht maakte en in een ravijn gleed. Lionel Blue, de Joodse opperrabbijn van London, vertelde hetzelfde verhaal ooit in The Tablet en merkte daarbij op dat in het jodendom de humor en het heilige dicht bij elkaar liggen. Op weg naar de afgrond kan de man zich halverwege nog net aan een struik vastklampen. Hangend tussen hemel en aarde kijkt hij naar boven en roept: “Als U daarboven mij hoort, red me!”. Dan klinkt van boven een stem: “Laat maar los! Ik vang je op.” De man kijkt angstig naar de diepe afgrond beneden en roept terug: “Is er echt niemand anders boven?”

Aan het eind van de retraite vroeg Ben McKenna aandacht voor het speciale jaar (24 mei 2020 - 24 mei 2021) dat de paus heeft uitgeroepen om de vijfde verjaardag van zijn encycliek te markeren. Zo ver ik weet is er (nog) geen vertaling beschikbaar van de brief die aan het begin van dit herdenkingsjaar in Rome is gepubliceerd.

Jan Hulshof

p.s.

Enkele links met informatie over activiteiten en ideeën van maristen elders betreffende de zorg voor ons gemeenschappelijk huis:

- Africa: <https://jpicblog.maristsm.org/water-essential-fundamental>
- Europa: <https://jpicblog.maristsm.org/laudato-si-2015-2020>
- Amerika: <https://jpicblog.maristsm.org/a-faith-greater-than-fear>
- Amerika (Atlanta): <https://jpicblog.maristsm.org/there-is-always-hope>
- Oceanië: <https://jpicblog.maristsm.org/aquaculture-project-marist-eco-centre-fiji>
- Azië: <https://jpicblog.maristsm.org/homeless-children-covid-19>
- Azië: <https://jpicblog.maristsm.org/world-interfaith-harmony-week>
- Azië: <https://jpicblog.maristsm.org/hiv-aids-ministry-ranong>
- Nieuw-Zeeland: <https://jpicblog.maristsm.org/coronavirus-in-a-time-of-climate-crisis>
- Australië 1: <https://jpicblog.maristsm.org/australia-down-under-under-attack>
- Australië 2 : <https://jpicblog.maristsm.org/beginning-at-home-caring-for-our-planet-1-1>

Ik vraag geen goedkeuring.

Wat kan deze uitspraak van een stiltezoekster van tegen de dertig betekenen? Het kan niet de betekenis hebben van de woorden van een tiener, die op zijn weg naar volwassenheid, laat zien dat hij geen behoefte heeft aan aanwijzingen van anderen en van mening is “het zelf wel uit te kunnen zoeken”. De stiltezoekster heeft al te veel levenservaring opgedaan om te weten dat aanwijzingen juist welkom zijn.

Misschien hebben ervaringen van soms ongewilde of opgelegde afhankelijkheid van anderen haar geleerd dat een goedkeuring van iemand haar niet tot vrij mens maken. We kunnen meer invullingen bedenken die onder deze uitspraak kunnen liggen.

De sluier wordt een beetje opgelicht als ze zelf nog toevoegt: “Het gaat mij om de weg naar binnen. Om de verbinding met mezelf. Ik heb wat te leren.”

Deze zinnen laten een richting zien waarin we verder mogen mijmeren over de betekenis van: “Ik vraag geen goedkeuring.”

Juist de koppeling van de woorden *goedkeuring – weg naar binnen – verbinding met mezelf* maken het boeiend om achter deze woorden te lezen en in hun samenhang de betekenis te verkennen.

de samenhang

Het ligt voor de hand dat we bij het woord *goedkeuring* aan het keuren van goederen of in dit geval van daden denken. Dan gebeurt het dat we verband leggen met het vellen van een oordeel of het doen van een uitspraak. Goedkeuring kan ook toestemming betekenen.

Toch kunnen we *goedkeuring / keuring* nog anders benaderen.

We mogen *goedkeuren* lezen als: toetsen, beproeven, wegen. We hebben het dan niet meer over het resultaat van een uitspraak waarmee we *gekeurd* worden. Het gaat dan om een gebeuren, een proces dat iemand meemaakt. De hele mens is betrokken bij getoetst worden, beproefd worden of gewogen worden.

De vraag die beantwoord moet worden, de beslissing die genomen of de keuze die gemaakt moeten worden, raken alle vezels van een mens. De mens wordt ondergedompeld in het gebeuren dat hij aangaat en toelaat.

psalmen

In vier psalmen vinden we iets terug van getoetst, beproefd, voorzien of gewogen worden. Het zijn de psalmen 7, 16, 26 en 139. De begrensde lengte van dit artikel staat niet toe om de teksten aan te halen. In de geest van deze psalmteksten, waarin het om heel de mens gaat, ja tot in zijn hart en nieren, komt *goedkeuring* bijna vanzelfsprekend als een gebeuren, een proces aan het licht.

Bij het gaan van de weg naar binnen is het verlangen naar verbinding met het Geheim van leven concreet aanwezig. God wordt door de psalmist direct aangesproken, zoals in ps. 26,2: “Ene, keur mij en proef mij, louter mijn nieren en mijn hart”. In dit ene vers wordt de koppeling gemaakt tussen keuren, proeven en louteren. De gelovige mens is er zich van bewust dat hij de Ene (de geheel Andere) moet toelaten om echt de weg naar binnen te gaan: tot in hart en nieren.

Ps. 139,2 brengt ons met de woorden “Gij, gij kent mijn zitten en opstaan, hebt begrepen mijn denken van verre.” bij de verbinding met ons zelf. Ook hierin lezen we dat er een relatie is tussen de Ene en de mens. Er staat: “Gij hebt me begrepen.” in zowel mijn doen (zitten en opstaan) als in mijn denken. Het gebruik van het woord “mijn” duidt aan dat het de Ene werkelijk om *mij* te doen is en dat er een relatie is tussen *Gij* en *mij*. *Hij* leidt *me* naar *mijn* binnenste.

mijmeringen

Wat hebben onze mijmeringen ons te zeggen? De stiltezoekster bedoelt waarschijnlijk dat ze door ervaringen, in gesprek met anderen en zelfreflectie veel te leren heeft en dat dit meer is dan het vragen van een goedkeuring. Als we weer teruggaan naar de psalmen, dan gaat het ook over wat Gods Woord ons kan leren. Het Woord dat verborgen is in alle aardse dingen. Het woord van God staat immers niet los of buiten de werkelijkheid zoals mensen

die beleven. We mogen leren wat ervaringen tussen mensen ons openbaren van het werk van de Ene om ons zo te leiden naar de diepste kern van onszelf, zoals Hij ons bedoeld heeft. Kees Waaijman heeft het volgende lied geschreven, een openingslied bij psalm 12:

O Woord, gewonnen uit de aarde,
win uit ons jouw hechte trouw.

O Woord, gewonnen uit de aarde, uitgesmolten,
smelt uit ons jouw waarheid uit.

O Woord, gewonnen uit de aarde, uitgesmolten,
zevenmaal gelouterd,
louter ons tot in het hart.

O Woord, gewonnen uit de aarde, uitgesmolten,
zevenmaal gelouterd,
zuiver zilver,
zuiver ons tot wij Jou zien.

O Woord, gewonnen uit de aarde, uitgesmolten,
zevenmaal gelouterd,
zuiver zilver.

goedkeuring

Nee, geen goedkeuring vragen. Dat klopt. De aanvulling die de stiltezoekster zelf gaf, blijkt wezenlijk: "Het gaat mij om de weg naar binnen. Om de verbinding met mezelf. Ik heb wat te leren".

De inspiratie van de psalmwoorden en de woorden van het lied van Kees Waaijman geven ons mee, dat het leven zoveel meer is dan het vragen van een goedkeuring. Er is meer dan ervaringen, gesprek met anderen en inkeer in zichzelf. Er is het Woord van God dat in ons werkt als wij het toelaten. Het Woord toelaten vraagt: gewonnen worden, zeven keer uitgesmolten, louteren, worden als zuiver zilver.

Jacques Scholte

Het is één groot complot.

'Protocollen, protocollen: wie zegt dat dat helpt?' zei ze boos. 'We zijn hier verdomme toch in de kerk! De here Jezus zal ervoor zorgen. Wij hoeven niets te doen. Wij worden straks gered.'

We krompen een beetje in elkaar. Want haar oordeel was overduidelijk: zij werd gered, wij niet. Want wij vertrouwden niet op de here Jezus, maar op het protocol. Ze liep weg en schreef een dag later dat ze ook niet meer terug zou komen.

Ze is niet de enige in mijn omgeving die vooral spreekt in stellingen. Elke dag hoor ik zinnen als: Al die regels zijn tegen de grondwet. Het RIVM wil hier gewoon een dictatuur vestigen.

Wij maken geen afspraken hier over 1,5 meter. Wij vertrouwen elkaar. Die (*tientallen*) doden hier in de regio, die waren anders ook wel doodgegaan.

wapen tegen de angst

Het is moeilijk om op zulke zekerheden te reageren zonder in een welles-nietes, of een 'jij-jouw-mening-ik de mijne-patstelling' vast te draaien. Toch waag ik het erop een oprechte vraag te stellen: Zou het kunnen dat we ons met al deze zekerheden wapenen tegen onze onzekerheid over het leven zelf? Zou deze tijd misschien zelfs een oeroude angst in ons kunnen losmaken, dat ons leven tenslotte niets voorstelt, slechts wind is, los zand, dat het allemaal vervliegt: je tijd, je liefde, je prestaties?

Normaal gesproken beteugelen we die angst met een terrasje en gezelligheid met vrienden, met een aankoop of de overweging ervan, met eten, met sporten. Maar daar zit nu een rem op.

Wat is heilzaam?

In een reflex eisen we ons recht op op vakantie, een terrasje, wat vrijheid of 'gewoon een feestje'. Maar is dat het antwoord op onzekerheid? Ik stootte op een zinnetje uit de Romeinenbrief. Daar schrijft Paulus: 'Ik spreek de waarheid in Christus. Ik lieg niet.' Pardon? Dat is minstens net zo zeker als al die andere zekerheden. Ik kromp er weer van in elkaar. Totdat ik me realiseerde dat er stond 'waarheid in Christus'. Aha: de waarheid heeft een menselijk gezicht! We kunnen haar vinden. We kunnen haar leven. Jezus heeft aan alle mensen die Hij ontmoette steeds weer de vraag voorgelegd: Wil je geloven dat jouw leven getekend is door complotten? Wil je angstig om je heen kijken, omdat je constant door anderen bedrogen kan worden, of wil je geloven dat deze onaffe, zondige wereld toch door God bewoond wordt en wil je vanuit dat vertrouwen ook de wereld liefhebben en een steentje bijdragen aan haar heling? De evangeliën vertellen wat de meest heilzame keuze voor ieder van ons is.

Waarheid is gebouwd op liefde.

Elk complot is op angst gebaseerd. Ze wordt ons vaak als waarheid gepresenteerd. Maar voor die waarheid zijn we niet geschapen. We zijn geschapen voor de waarheid die is gebaseerd op liefde.

We schreven aan onze deelneemster die zeker was van haar aanstaande redding dat ze altijd terug kon komen. En dat we hoopten dat de Heer Jezus haar enige troost zou blijven. Daarna gingen we over tot de orde van de dag, met protocol en al. We vonden dat het meest liefdevolle dat we konden bedenken.

Marion Korenromp

colofon

De Schakel verschijnt vier keer per jaar.

Uw persoonsgegevens worden enkel gebruikt voor de verzending van De Schakel.

nummer 244 – september 2020

redactie en digitale distributie

Peter Müller, lekenmarist; pjamueller@gmail.com

distributie per post

Maristen

Zandstraat 10

4561 SC Hulst

tel.nr. 06 10711191

IBAN Paters Maristen: NL74RABO0157801039

maristeninformatie

Wilt u meer weten over de beide congregaties, ga naar:

congregatie van de paters maristen in Rome:

www.maristsm.org

congregatie van de fraters maristen in Rome:

www.champagnat.org

provincie van de paters maristen Europa:

www.maristeurope.eu

provincie van de fraters maristen West- en

Midden-Europa:

www.marists.eu

Nederlandse maristen:

www.maristen.nl

Maristenactiviteiten en projecten

Stichting Moria:

www.stichtingmoria.nl

Leerhuis Westerhelling:

www.leerhuiswesterhelling.nl

Via deze website zijn te vinden:

- Stiltehuis
- Huis van Aandacht
- Een Reis naar Binnen
- Leerjaar Spiritualiteit
- Aandachtig op Weg
- Rond het Haardvuur
- Meditatieavond